

Sprawozdanie z konferencji naukowo-szkoleniowej „Akademia Ochrony Przed Przemocą”, Wydział Studiów Edukacyjnych, Poznań, 13 grudnia 2012 roku

Przemoc to zagadnienie obecne w refleksji badaczy, przedmiot licznych eksploracji podejmowanych na gruncie krajowym, jak i międzynarodowym, wciąż jednak jest to obszar, wokół którego narosło wiele niejasności i stereotypów. Problem ten podejmowany również w coraz szerszym zakresie w środkach masowego przekazu, ostatnio szczególnie w kontekście dyskusji o ratyfikacji Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Tematy oscylujące wokół przemocy stanowią ważny element programów nauczania w toku studiów pedagogicznych, w tym na kierunkach proponowanych przez Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Niemniej jednak podjęcie tego zagadnienia przez doświadczonych praktyków oraz uwypuklenie aspektu profilaktycznego wydaje się stanowić wciąż aktualną potrzebę licznego grona osób (aktywnych zawodowo, jak

i studentów), o czym świadczy skala zainteresowania konferencją „Akademia Ochrony Przed Przemocą”. Na tę potrzebę odpowiedzieli organizatorzy konferencji Fundacja „Dzieci Niczyje”, Komitet Ochrony Praw Dziecka oraz Zakład Promocji Zdrowia i Psychoterapii Wydziału Studiów Edukacyjnych (przy licznych wsparciach studentów z koła naukowego Ruch Twórczych Główny oraz studentów kierunku socjoterapia i promocja zdrowia). Zorganizowana 13 grudnia 2012 roku w Collegium Znanieckiego przy ul. Szamarzewskiego 89 konferencja była integralną częścią kampanii na rzecz profilaktyki przemocy realizowanej w ramach rządowego programu ograniczania przemocy i społecznych zachowań „Razem Bezpiecznej”. Głównym celem konferencji było zapewnienie uczestnikom przestrzeni do wymiany refleksji na temat przemocy wobec dzieci i młodzieży, w szczególności zaś przemocy seksualnej. Profilaktyczny kontekst podejmowanych zagadnień w sposób bardzo klarowny zobrazowany został zarówno w części planarnej, jak i szkoleniowo-warsztatowej prowadzonej przez przedstawicieli Fundacji „Dzieci Niczyje”.

W imieniu władz Wydziału Studiów Edukacyjnych konferencję otworzył dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych ds. Wydawniczych i Studiów Doktoranckich prof. dr hab. Andrzej Ćwikliński. Podkreślił on rolę nieustannego gromadzenia i aktualizowania wiedzy w działalności zawodowej, a tym samym sformułował postulat o znaczeniu wymiany doświadczeń między przedstawicielami świata nauki i praktykami. Po przywitaniu prelegentów oraz uczestników konferencji prof. dr hab. Ćwikliński dokonał krótkiego wprowadzenia do tematyki konferencji. Następnie głos zabrała pani Dorota Gajewska, która zainaugurowała konferencję w imieniu władz Fundacji „Dzieci Niczyje”, podkreślając jej szkoleniowy charakter. W kolejnym wprowadzającym wystąpieniu pani Beata Kolska-Lach, założycielka i wieloletnia przewodnicząca Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu, odniosła się do historii TKOPD, w tym pracy skoncentrowanej wokół profilaktyki przemocy.

Szczegółowy program konferencji odzwierciedlał priorytety tematyczne, które starano się rozwinąć podczas sesji wykładowej oraz dwóch sesji warsztatowych. Jako pierwsza wystąpiła dr Katarzyna Waszyńska. Dokonała ona merytorycznego wprowadzenia w tematykę konferencji podczas wykładu „Przemoc wobec dzieci – fakty i mity”. W odwołującym się do praktyki terapeutycznej wystąpieniu dr Waszyńska zestawiała najczęściej występujące w świadomości potocznej mity na temat form, sprawców, ofiar oraz częstotliwości przemocy. Następnie autorka uporządkowała definicje zjawiska przemocy oraz szczegółowych jego przejawów, jak na przykład groomingu. Kolejny referat przedstawiła pani Dorota Gajewska reprezentująca Fundację „Dzieci Niczyje”. Prelegentka uzupełniła aspekt statystyczny z poprzedniego wystąpienia poprzez odniesienie się do badań przeprowadzonych przez FDN oraz syntetyczne zestawienie danych z eksploracji innych autorów (m.in. Izdebskiego, Lwa-Starowicza, Sajkowskiej), przedstawiła dodatkowo konsekwencje doświadczania przemocy domowej i rówieśniczej, co było doskonałym wprowadzeniem do kolejnego wykładu zatytułowanego „Jak edukować młodzież? Narzędzia edukacyjne”. Autorka tego wystąpienia pani Monika Rudnicka położyła silny nacisk na stronę praktyki edukacyjnej skoncentrowanej wokół profilaktyki przemocy rówieśniczej, przemocy w rodzinie oraz komercyjnego wykorzystywania seksualnego. Wychodząc od zdefiniowania celów projektu edukacyjnego „Akademia Ochrony Przed Przemocą”, dokonała szczegółowej charakterystyki modułów zaprojektowanych w ramach działań szkoleniowych. Prelegentka zaprezentowała również metodykę pracy podczas realizacji poszczególnych modułów, co na zakończenie zobrazowała poprzez charakterystykę najważniejszych działań podejmowanych w tym obszarze przez Fundację „Dzieci Niczyje”. Ostatnie wystąpienie poprzedzające część warsztatową służyło przedstawieniu wyników badań przeprowadzonych przez panią Magdalenę Suchorską oraz pana Piotra Urbaniaka z Terenowego komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu. Autorzy zaprezentowali statystyczne podsumowanie analiz dokonanych w środowisku młodzieży dotyczącej rozumienia komercyjnego

wykorzystywania seksualnego i jego przyczyn, a także opinii na temat osób podejmujących aktywność seksualną w celach komercyjnych. W drugiej części prezentacji skupiono się na zagadnieniu wsparcia społecznego oraz specyficznej jego odmiany, jaką są zajęcia mające na celu profilaktykę wykorzystywania seksualnego dzieci i młodzieży.

Po tej prezentacji prowadzący konferencję – dr Ewelina Flatow oraz mgr Piotr Urbaniak – zamknęli oficjalnie część wykładową, zapraszając jednocześnie na sesję warsztatową, będącą kontynuacją wątków zasygnalizowanych przez prelegentów. Część warsztatowo-szkoleniowa została podzielona na dwie równoległe odbywające się sesje zatytułowane „Profilaktyka przemocy wobec dzieci” oraz „Profilaktyka komercyjnego wykorzystywania seksualnego dzieci”. W ramach sesji trenerzy Fundacji „Dzieci Niczyje” zaprezentowali scenariusze zajęć przeznaczonych dla odbiorców w wieku 13–18 lat, koncentrujące się wokół następujących zagadnień:

- mechanizmy wywierania wpływu wykorzystywane w procederze komercyjnego wykorzystywania seksualnego (handlu ludźmi) i sposoby ochrony przed nimi,
- ryzykowne, nieprzemysłane kontakty seksualne nastolatków,
- komercyjna aktywność seksualna podejmowana przez nastolatków (sponsoring),
- poradnictwo telefoniczne (Telefon Zaufania) i inne formy pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży,
- przyczyny i przejawy przemocy w środowisku rodzinnym oraz sposoby jej zapobiegania (minimalizowania),
- przemoc rówieśnicza w świecie realnym i cyberprzestrzeni – przejawy, przyczyny, sposoby jej przeciwdziałania (ograniczania).

Metodyka zajęć profilaktycznych została wzbogacona przez uzasadnienie teoretyczne dla prezentowanych metod i treści oraz refleksje na temat realizacji scenariuszy w praktyce. Rekomendowane przez trenerów FDN metody (głównie interaktywne, aktywizujące odbiorców) zostały szczegółowo opisane w materiałach edukacyjnych, które otrzymał na zakończenia szkolenia każdy jego uczestnik. Wartość pokonferencyjnych materiałów szkoleniowych wzbogaciły środki dydaktyczne, w tym plakaty, ulotki, płyty DVD, niezbędne do realizacji zajęć profilaktycznych zgodnie z omawianym programem FDN.

Konferencja o profilu panelowo-warsztatowym była skierowana przede wszystkim do osób, które z zagadnieniem przemocy spotykają się na co dzień w swojej działalności zawodowej, jak również do studentów, którzy zdobytą wiedzę i umiejętności będą mogli wykorzystać w przyszłości. Adresatami były w głównej mierze osoby pracujące (lub planujące swoją pracę) z młodzieżą w wieku 13–18 lat, co pozwoliło prelegentom i trenerom dostosować poruszane podczas konferencji zagadnienia do specyficznych oczekiwań odbiorców. Poza tym sam przebieg części warsztatowej pozwala wysunąć wniosek, że tak jasno określony profil tematyczny konferencji skupił uczestników świetnie przygotowanych do podjęcia rzeczowej, bardzo często opartej na wieloletnim doświadczeniu zawodowym, dyskusji na temat możliwości realizacji przedstawianych postulatów w praktyce. Ożywiona wymiana poglądów w trakcie warsztatów była potwierdzeniem tego, jak trudny i wymagający wieloaspektowej refleksji jest obszar profilaktyki przemocy wobec dzieci i młodzieży. Była ona również dowodem na olbrzymie zapotrzebowanie na tego typu inicjatywy ze strony teoretyków i praktyków działających w obszarze profilaktyki. Ostateczna weryfikacja znaczenia opisywanego powyżej i tym podobnych przedsięwzięć nastąpić musi jednak w praktyce, co na szerszą skalę znaleźć może odzwierciedlenie w statystykach dotyczących samej przemocy, jak również poziomu wiedzy na temat przemocy oraz jej zapobiegania.

dr Ewelina Flatow